

De Probatis|| Sanctorvm|| Historiis

Partim|| Ex Tomis Aloysii Lipoma-||ni, Doctissimi Episcopi, Partim Etiam||
Ex Egregiis Manuscriptis Codicibvs, Qvarvm permultæ antehàc nunquàm
in lucem prodière

Complectens Sanctos Mensivm Septembris Et Octobris

Surius, Laurentius

Coloniae Agrippinae, 1576-

VD16 S 10262

De S. Anania martyre.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77413](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77413)

OCTOBER.

MARTYRIVM SANCTI ET GLORIOSI APOSTOLI ET MARTYRIS ANANIAE, *Authore Simeone Metaphraſte.*

VM impius Lucianus in partes Oriētris in Bethagabre i. Octobris
Exeuthropolis miſſus fuiſſet ab ijs, qui nō minūſ tunc iuxta Meta-
ſuſceperant idolorum infaniam, quā ſcepra impe- phraſten: La-
rij, res Chriſtianorum indagabantur maximē. Hic ergo tini cum ha-
Lucianus ſedens pro tyrannico tribunali, vel ante facta bent 25. Ia-
verbis ſpirabat vehementer, mala Chriſtianiſ, vt itā nuarij.
dicam, fabricans. Literæque & edicta per totam per-
uadebant ditionem, vt qui nolent quidem ſacrificare
demonibus, conſiterentur autem Dominum noſtrum
Ieſum Chriſtum verū Deum, & eum colerent, non ſo-
lūm acerbiffimis ſubijcerentur ſupplicijs, & per ingē,
beſtias & mare, & vniuerſam aliam malorum ſpeciem

mortem ſubirent: ſed etiam in alienam regionem proijcerentur ſacra eorum cor-
pora, canibus & beſtijs propoſita ad deuorandum: & nec in ſua quidem patria con-
ſequerentur ſepulturam. Ananias ergo diuinus Domini Apoſtolus, qui erat ipſe quo-
quē vnus ex ſeptuaginta diſcipulis, diuina quadam virtute, & quæ ſub adſpectum
non cadebat, viſione ex Antiochia, vbi Chriſtiani prima ditatus fuerat appellatio-
ne, venit Damafcum, vt nec ipſa eſſet expers ſeminum veritatis, & fructus produce-
re pietatis.

Interim autem Saulus aduerſus chorū Apoſtolorum magis magiſq; parturiens,
qui & minis in ipſos intolerabilis, & magna percitus erat inuidia, rogauit Pontificem,
vt mitteret epiftoſas ad, eas quæ illic erant, ſynagogas, vt qui Chriſtianorum opinio-
nem tenere ſtatuertant, vincti & ſub custodia vel inuiti ducerentur Hieruſalem. Illud
autem ſapienter adminiſtrantem habuit prouidentiam, quæ etiam ſolet eminēſ deij-
cere ſemina occaſionum, quandō nouit id, quod eſt euenturum, tendere ad aliquod
bonum. Ibat itaq; Saulus Damafcum, & cū iam appropinquāſſet ciuitati, videt lu-
cem cæleſtem, & humi prōcidens, audit. Saule, Saule, quid me perſequeris? &, Surge,
inquit, & vade ad ciuitatem, & dicerur tibi, quid te oporteat facere. Et cū ſurrexiſ-
ſet quidem, aperti erant eius oculi: neminem autem videre poterat. Sed ille quidem
deductus, ingreſſus eſt Damafcum. Tunc dixit ad Ananiam in viſu Dominus: Vade ad
vicum reſtūm, & Saulo Tarſenſi manibus impositis, aufer ei nubem ab oculis. Nam
is quoquē erit mihi vas electionis, & portabit nomen meum coram gentibus, & prin-
cipibus, & filijs Iſrael. Venit ergo diuinus hic Ananias, ſicut ei dictum fuerat à Domi-
no, & Saulo rursus reddit videndi facultatem. Non ſunt autem ſingula perſequen-
da, cū hæc liceat ſcire ex Actibus ei, qui voluerit. Ille autem & traducitur ad pietatem,
& nomen ſimul mutat cum moribus, ex Saulo Paulus appellatus: & aſcendit in ter-
tium cælum: & obit orbem terræ prædicans Euangelium, effectus tantus amore in
Chriſtum, quantus prius exiſtimabatur rabie aduerſus Chriſtianos, robur corporis &
animæ magnitudinem per vtrunq; oſtendens. Sic ergo Ananias, cū Paulum ad ve-
ram deduxiſſet vitam, & dupliciter illumināſſet, & cum hac, quæ videtur luce, eam
quoquē, quæ intelligentia percipitur, vt Chriſtum videret, præbuiſſet, ibat per Betha-
gabre prædicans Euangelium, & veluti quadam rationis participe ſægena, diuina ſci-
licet doctrina, omnes, in quos incidiſſet, trahebat ad Dei agnitionem.

Cū in his autem verſaretur, compræhenditur ab ijs, quorum erat munus venari
Chriſtianos, & ad filium tenebrarum, nempe Lucianum Præſidem, deducitur. Ille ve-
rō ſtatim quidem præſidet in frequentiffimo theatro: virum autem plurimū admiri-
miratur, vt qui videret pulchritudinem quandam ipſo adſpectu apparentem, & lin-
guam

Nititur im-
pius Lucia-
nus blandi-
tibus Anania
subvertere.

guam multis scatenem gratijs. Hæc cum vidisset, confugit ad personam benignita-
tis, & simulat mansuetudinem, intus multam occultas feritatem, & sermonem con-
uertens ad hilaritatem: Crede mihi, inquit, ô Anania, consulenti ea, quæ sunt tibi vti-
lia, & cum nostris dijs fœdus iniens, nega eum, quem prædicas, Crucifixum: nec effi-
cias, vt hæc pulchritudo, quæ est adeò digna vt spectetur, consumatur à tormentis.
Ille autem: Deum, inquit, verum adoro, eum que colo, & eum solum specto, neque
fuerit aliquid eo mihi iucundius, cuius ego sum minister, qui etiam ad Pauli agnitio-
nem, & ad ei restituendam videndi facultatem inferniui, qui Saulus quidem prius no-
minabatur, Paulus autem à Domino nunc est, mutato nomine, nominatus, vt qui re-
quieuerit à fluctu ignorantia, ad firmumque & solum portum, nempe Christi mei fi-
dem, appropinquarit per agnitionem. Præses autem: Videris, inquit, mihi, fretus ma-
gnitudine & robore corporis, etiam aduersus ipsa supplicia tollere supercilium. Vn-
de etiam sapientia redacta est ad insipientiam, & abundantem prudentiam consecu-
ta est, vt video, leuitas. Hæc cum audisset magister veritatis, oculis & manibus statim
in cælum sublatis: Domine Iesu Christe, inquit, Deus virtutum, nunquam me suis re-
tibus comprehendat inimicus: sed mihi & propter te pati liceat, & tuis ornari cor-
onis, & coniungi choro tuorum discipulorum. Atque ille quidem sic orabat assidue:
sed preces exceperunt protinus plagæ in nudo dorso. Prætereà autem præcones quo-
que acclamârunt: Pære Præsidi, & dijs sacrificia præpotentibus. Anania autem sensim
mouebantur quidem membra: citra locutionem verò preces fursùm mittebantur
ad Deum.

Verberatur
dorsum ei⁹.

Cum autem & tormētis & minis esset superior, & existimabatur fore, vt prius defe-
cerent percussores, quàm plagis defessus esset is, qui percutiebatur, à tormentis qui-
dem discipulus simul & martyr relaxatur: ad blanditias autem rursus vulpes, Præses,
inquam, conuertitur. Sed nunc saltem, dicebat discipulo, ad te redi, & tuæ parce ani-
mæ, & miserere tuæ pulchritudinis, quæ perit miserabiliter. nam te grauiora excipi-
ent supplicia, iuro ipsos deos. Ille autem magno Christi amore cor inflammatus, for-
titer & acriter respondit, se non solum dæmonibus non esse sacrificaturum: sed cura-
turum, vt quoscunq; possit, ad fidem Christi conuerteret. Deinde linguæ quoq; ner-
uos intendit in Præsidem, & eum verbis ferit acrioribus: Non erubescis, dicens, ô ve-
rè infelix, & subis fossam pudoris, nunc quidem flagellans, nunc autem blâditijs irre-
pens, & tanquàm quendam animo tenerum infantē verbis me mollibus demulcens?

Egregia ei⁹
constantia.

Propter hæc ira correptus fuit Iudex: & iussit nudatum corpus martyris discerpi fer-
reis vnguibus: prætereà autem aduri lampadibus, vt dum corpus paulatim eli-
quaretur, diuturniores ad cor dolores affluerent. Sed ferreos quidem vngues existi-
mabat martyr perindè, ac si aliquis alius pateretur. Ignis autem illi quidem cessabat,
& non tanquàm ignis appropinquabat: in cor autem Tyranni quodammodo pro-
cedebat, & magis irritabat ad insaniam. Qui ei dicebat: Quousque non cedes iussis
Imperatorum, & quos ipsi colunt deos, ipse quoque honorabis? Ille autem: Cur me,
inquit, eadem & de iisdem sæpenuerò loqui cogis, tanquàm eorum, qui in chorea
ludunt, sermonis cursum circumagēt? Scias ergò, scias & credas, non solum fore,
vt nulla re vincar, non pœnis, nō donis, non blanditijs, non minis, neq; vllò alio: sed vt
eos etiã, qui iam sunt superati, & in errorem sua sponte inciderunt, acerbè defleam, &
te præ ceteris lugeam, qui nō solum es tibi eausa interitus, sed etiam multis alijs, non-
nullos quidem inducens, multos verò etiam inuitos cogens suscipere impietatem.
Nescis, quòd quæ à vobis coluntur, sunt æs & ligna, & lapides, quibus vtens, tanquàm
materia, homo, qui est Dei figmentum, hæc fabricatur. Quemadmodum ergò nō est
absurdum, vt opus adoret opifex? aut quisnam homo sanæ mentis, operi suarum ma-
nuum cultum tribuerit, & bona ab eo petierit?

Laceratur
vngulis &
aduritur.

Dij gētium
ligna & la-
pides opera
manuū ho-
minum.

His seruus interitus magis ad iram commotus, cum desperasset se verbis posse de-
certare aduersus athletam, vt lapidibus ipsum obruerent extra ciuitatem is, qui erat
verè lapis, iussit adstantibus. Ille autè etsi ea erat passurus, pro lapidibus linguam
immisit in eos, qui non sunt dij, dicens: Dij, qui cælum & terram non fecerunt, pere-
ant. Cum autem in loco fuisset præstituto, & lapidibus obrueretur, manus in cælum
extendens: Rex regum, inquit, & Dominus dominantium, tanquàm acceptum hoc
habe sacrificium, nempe hanc, quæ fit per lapides, consummationem. Has statim præ-
ces Dei coronæ, & ad regnum, quod semper manet, vocatio est consecrata, primò
mensis Octobris.

Ierem. 10.

Lapidib⁹ op
primitur.

Verè

Verè autem beatum corpus martyris quidam ex ijs, qui erant amantes Christianorum, postquam domum reuersi essent lictores, cum pulchrè sustulissent, & splendidissimè composuissent, in regione Damascenorum deposuerunt in paterna eius hereditate: Ad gloriam patris, filij, & spiritus sancti, quæ est vna & inseparabilis Trinitas. Ipsi honor, potentia, maiestas & magnificentia nunc & semper, & in secula seculorum, Amen.

Sepelitur in paterno folio.

VITA SANCTI NICETII TREVIRORVM

EPISCOPI: AVTHORE S. GREGORIO EPISCOPO

Turonensi, Lib. de Vita Patrum. Cap. 17.

I fides dictis adhibetur, relatoribus sacrorum operum pro fidei merito fideliter arbitror esse credendum: quia non omnia, quæ in scripturis leguntur, obtutibus proprijs cerni poterunt: sed quædam ipsius scripturæ relatione firmata, quædam aliorum authorum testimonio comprobata, quædam verò proprij intuitus autoritate creduntur. Verùm quod peius est, qui peruerso sunt sensu, ut scripta non credunt, ita testificata reprehendunt: visa verò, tanquam conficta, fastidiunt, non habentes vel illud in sua credulitate, quod Thomas Apostolus gestabat in corde, dicens: Nisi videro, non credam. Beati quidem, qui non viderunt, & crediderunt: sed ipse saltem, ut vidit, statim credidit. Nam, ut diximus, multi videntes non modò non credunt, sed & derident. Undè & ego aliqua de sancti Nicetij Treuerici sacerdotis virtutibus, virilitate, magnanimitate, sanctitate scripturus, reprehendi ab aliquibus vereor, dicentibus mihi: Tu cum sis iunior, quomodò seniorum gesta poteris scire? Qualiter ad te eorum facta venerunt? Nempe non aliud, nisi conficta à te hæc, quæ scripta sunt, decernuntur. Qua de causa relatorum huius operis in medio ponere cecepsè est, ut hi, qui veritati derogat, confundantur. Nouerint igitur à beato Aredio Abbate vrbs Lemouicina, qui ab ipso Nicetio Antistite enutritus, & clericatus ordinem sortitus est, hæc, quæ subiecta sunt, me audisse: quem in hoc non credo illum fecellisse, cum per eum Deus eo tempore, quando mihi ista retulit, & cæcorum illuminauit oculos, & paralyticis gressum præstitit, & energumenos, eiectionis dæmonibus, sanæ menti restituit. Nec credendum est, eum mendacij nube obumbrari posse, quem Deus sæpius ab imbrum nube obiectum ita protexit, ut imbutis focijs, ipse nulla stillarum cadentium infusione madesceret. Denique si de tali re dubitatur, de beneficijs Dei diffiditur.

1. Octobris.

Iohan. 20.

Aredius Abbas, discipulus S. Nicetij: Eius vita est 24. Augusti.

Aiebat ergò memoratus sacerdos de antedicto Antistite: Multa quidem, dulcissime frater, de sancto Nicetio bonorum virorum testimonio diuulgata cognoui, sed plura meis oculis proprijs inspexi, vel etiam ab eo vix elicita cognoui. Et cum mihi quæpiam de his, quæ per illum Deus operatus est, explanaret, non cothurno iactantiæ tumescebat, sed compunctus corde, cum lachrymis aiebat: Ideò tibi hæc, fili charissime, pandere volo, ut & tu, cum summa conuersans innocentia cordis, similia mediteris. Non enim ad excelsa virtutum Dei contendere quis poterit, nisi fuerit innocens manibus & mundo corde, sicut tenor Dauidici carminis canit. Hæc ergò de eo præfatus relator exorsus est.

Psal. 23.

Igitur sanctus Nicetius Episcopus ab ipso ortus suè tēpore clericus designatus est. Nam cum partu fuisset effusus, omne caput eius, ut est consuetudo nascentium infantium, à capillis nudum quidem cernebatur, in circuitu verò modicorum pilorum ordo apparuit, ut putares ab eisdem coronam clerici fuisse signatam. Exindè studiosissimis enutritus parētibus, literisque institutus, Abbati cuidam in monasterio commendatur, in quo loco ita se deuotum Deo exhibuit, ut migrante Abbate, ipse succederet. Iam verò assumptò Abbatis officio, tantum se talemque ad instructionē atque distractionem fratrum exhibuit, ut non modò agere, verum etiam nulli liceret aliquid vel loqui peruersè, dicēs: Cauenda est scurrilitas, dilectissimi, & omne verbum ociosum, ut sicut totum corpus purum exhibere debemus Deo, ita etiam & os non ad aliud aperiamus, nisi ad laudem Dei: quia tria sunt, in quibus genus dilabitur humanum: aut enim cogitat, aut loquitur, aut agit. Ergò vos, dilectissimi, oportet vitare

Nota re miram in nato S. Nicetio.

Fit monachus, & Abbas.

Tria sunt in quibus labitur genus humanum,